

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:		Főszerkesztő:	Egyes szám ára 4 fillér.
Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.		Dr. VARGA LAJOS.	— SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: —
Vidéken: " 9.— " " 4.50 "			Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

Pártunk helyzete.

Zavarosabb helyzetben sohasem volt pártunk, mint manapság. Ezt titkolni nem lehet, mert az egyszerű ítélő képességű ember előtt is csak a helyzet álcázása volna ez — de nem is szabad titkolni, mert a titkolózással a helyes kibontakozásnak útját megtalálni, eszközeit megválasztani és kellő eréllyel alkalmazni nem lehet.

Akiben férfiaság van, az nem hüllőféreg. Aki párttag létére a besületes kibontakozást akarja: az ne csináljon izgagát. Mindenekfelett pedig szűnjék meg a személyeskedés és ha már végkép kibékülni nem tudunk is: tegyük el a haragot, a szenvedélyes gyűlölséget a hidegre — legalább egyelőre.

Most csak párunk érdekét nézzük, mert ez közérdek, sőt országos közérdek.

Pártunk tagjaihoz szólunk.

Mindenki tudja, hogy erőfeszítéssel, egyetértő és céltudatos munkával mily eredményeket értünk el rövid néhány év alatt.

Mig 1901 előtt csak hiu ábránd volt mindharom kerületünknek meghódítása, azóta ez megtörtént. A szabadelvű pártot 1901-ben teljesen és tökéletesen levertük a II-ik kerületben, a III-ik kerületben is ugyanakkor kapta azt a halálos dőfést, amely miatt 1905-ben végkép elvérzett.

Minden ormon a mi zászlónk lengett, minden bástyában a mi katonáink ütöttek tanyát. A várfalakról aztán beljebb húzódtunk. Utcái harcot vívtunk. Minden talpalatnyi helyet, minden parányi szögletet a legirtózatosabb munkával, erőnknek megfeszítésével foglaltunk el. De fényes eredmény járt fáradozásunk nyomába: mire letöröltük homlokunkról a küzdelem porát, miénk volt a közgyűlés többsége is. Nél-

külünk, akarattunk ellenére mi sem történhetett.

Ekkor nyerte el Debrecen város a törvényhatóságoknak diszes sorában azt a helyet, mely őt szellemi fölényével, régi dicső hagyományainál fogva megillette.

De ellenségeink sem maradtak tétlenül. A mi minden téren való előnyomulásunk az ő veszteségük, a mi dicsőségünk a ő szégyenük, a mi diadalunk az ő kudarckuk volt. Bár a földnek poráig lesujtottuk őket: feltapáskodtak. Kémiek befurakodtak közénk a jóbarát fehér zászlójával kezükben. Kitapasztalták gyengéinket. Kitapogatták rajtunk azt az Achilles sarkot, ahol sebezhetőek vagyunk.

És megindult az aknamunka.

Kivülről dobálták közibénk az egyenetlenségnek üszkét. Tűzcsóvát hánytak házunk tetejére, előbb gyanúsítottak, azután rágalmaztak, végre mindnyájunkat összeveszítettek egymással. Alig ismerünk egymásra. Kétkedve, gyanakodva nyujtunk egymásnak jobbot, — mert egymásban is ellenséget gyanítunk. A visszavonás ördöge út közöttünk tanyát.

Nincs egy bizalmasan elejtett szó, melyet másnap dobra ne üténének és az árulásnak nincs gazdája. Gyávák, bizalmatlanok lettünk, akik nem érdemeljük a férfi nevet.

Hívány fecsegéssel, aljas szószátyárkodással megörlünk minden féltett érdekét és az ellenség kacagva gyönyörködik az elért — rája nézve fényes, de reánk — gyászos eredményben.

Valóban sikerült bennünket alaposan összeveszíteni.

Párthiveinkhez szólunk:

Hannibal ante portas!

Akiben egy parányi párthűség

és férfias önbecsérzet van, akit nem személyes dicsevág, nem személyes érdek kötött táborunkhoz, aki jobban tudja szeretni pártpolitikai elveit, mint gyűlölni ellenségeit: azoknak fülébe kiáltjuk, ébredjétek! ég fejétek felett a háztető! ütött a veszély órája!

Dörzsöljék ki szemükből azt az álomkört, melyet az ellenség bocsátott reájuk. Nézzenek körül és lassan tisztán. Nem személyekről van szó, hanem a közérdekről, pártunknak magasztos elveiről, pártunknak dicső hivatásáról!

Felmetszettük az ellenség kuruzsolásával támasztott kelevényt. Felmetszettük, mert tudjuk, hogy hókusz-pókusz itt nem segít, ráolvasással nem, csak tüzes vassal és éles késsel gyógyíthatunk.

A tüzes vassal kiégetjük a kelevényt, az éles késsel belemetszünk ha kell az elevenbe is. De többé egyenetlenséget, visszavonást nem tűrünk.

Gyáva poltron az, aki személyes hiuságból, vagy bárminő érdekből az elért eredményeket az ellenség közprédájára hagyja. Pártáruló az, aki a veszély pillanatában subjectiv érzelmeit el nem némitja.

Akinek nem tetszik a mi hajlékunk: lépjen tovább, kint tágasabb.

Pártunknak ügyét, ezt a kutba esett nagy követ csak egyetértő erővel húzhatjuk ki.

Ne követelje magának senki sem a „legokosabb“ jelzöt. Fegyelmezzük magunkat a közérdekért, az lesz a legokosabb és legmegbízhatóbb, aki a veszély perceiben a legnagyobb fegyelmet és önmegtágadást tanúsítja.

Hallgassuk meg egymást és tiszteljük egymásnak ne csak személyét, de véleményét is.

Ellenségeinket levertük, de dia

Grabéczy fest, mos, tisztít!
Debreczen, Széchenyi-u. 42.

dalunk akkor lesz teljes, ha legyőzük — önmagunkat.

Az ellenség pöröly csapásai kell, hogy összetömörítsenek bennünket, e csapások alatt csak az esik ki közülünk, akit csak az érdek, hasznosítás hozott, akit a könnyű lelkiismeret tapasztott hozzánk.

De akiben van párthűség és elveinek diadalért áldozatra kész lelkesedés, az a mi emberünk, az jön és sorakozzék.

Tömörüljünk egy ledönthetetlen kősziklává, melyen villám futhat keresztül; zárjunk el minden nyílást, amelyen az armány befészkelhetné magát közibünk.

Egyesítsük erőinket és ha egyesítjük: a poklok kapui sem vehetnek rajtunk diadalt!

Pártbonyodalmak.

Pártunknak minden — még kevésbé érzékeny tagja is érzi és tudja, hogy pártelnökünknek személyét éveken át ért tengeri méltatlan bántalom magát a függetlenségi és 48-as pártot is érinti. Mert a mérgezett nyilaknak ezrei őt pártelnöki minőségében sebeztek leginkább. Tudjuk azt is, hogy mindez csak a bosszu műve volt. Még pedig nem is a pártelnök személye elleni bosszu, mert hiszen ennek semmi megmagyarázható és elfogadható alapja sincsen, hanem a hatalomról leszorított pártunk egész pártunk elleni olthatatlan bosszúja.

Tudjuk, hogy szervezett ellenséggel állunk szemközt, mely fegyvereiben éppen nem válogat. Tudjuk, hogy ez a szervezett ellenség nyomorút és gyáva, mert csak lappang és a homálnak leple alatt titkon lopózik kapunk elé, hogy egy alkalmas pillanatban besurranjon és bennünket — oly nehezen elfoglalt hatalmi pozíciókból kiverjen.

Pártunk nehéz helyzetbe jutott. Amíg annak ideje volt: senkinek sem jutott eszébe, hogy a megtámadottat erkölcsi támogatásban részesítse. Hagyták, hogy hadd bonyolódjon mind inkább a kivetett nálóba és senki sem segített a háló kibogozásában. Most egyszerre kiütött a baj. Most mindenki jajgat, mindenki mást akar, mindenki talál valakit, akire a saját felelősségét áthárítja.

Csoda-e, ha ily körülmények között az elnök elveszíti munka kedvét, szétfoszlik szeme előtt az az ideális rajongás, mely emberfeletti erőt kölcsönzött neki eddig is a munkának végzésére és kálváriájának viselésére.

Kézér János eltűnt.

— A „Debrecen“ eredeti tárcája. —

Írta: Pataki István.

Jól mondják, hogy a szülés előtt álló nő, legközelebb van az Istenhez.

Amidőn hivatta van arra, hogy egy, az Isten képre teremtett lénynek életet adjon, közel áll s hoz, hogy a saját számadásait lezárja.

Nem csoda tehát, hogy érzellemmel felruházott nő ilyenkor töredelmes szívvel fordul a Teremtő felé s úgy maga, mint szívből szakadt magzatja számára irgalomért könyörög.

A jelzett év március 17-én egy sápadt nő jelent meg a madarasi község háznál és zokogva adta elő, hogy ő Kézér Eszter Szeghalmi Sándorné és vallomást akar tenni.

Érzi, hogy közel áll azon időhöz, midőn esetleg Isten ítélőszéke előtt kell megjelenni, három hete hordoz magában egy utköt, a mely elrabolta nyugalma s amelynek tovább titkolását bűnnek tartja, bár kimondása is természetellenes.

Előtte anyja Kézér Jánosné elismerte azt, hogy atyját Kézér Jánost január 3-án éjjel egy baltával megölte és testét feldarabolta.

Már kiabálják is a kuvik madarak a lemondást, már készülődnek is ellentáborban a nagy halotti torra, gyülekeznek a keselyűk, azt hiszik; nincs már aki elhessegesse őket.

Megnyugtathatunk mindenkit. Nem titkoljuk el a majdan bekövetkező eseményeket. De nem vagunk elébe a dolgok fejlődésének sem. Idő kell a kibontakozásra. Addig nem kapják meg a Márton Imre fejét, a míg a párt le nem fejezte őt. Ezt pedig higgadt ítélkezésnek kell megelőznie. Ez az ítélkezés nem az ellenség feladata, hanem a pártnak legbensőbb ügye és ott alaposan meg fogják vizsgálni, hogy paizzsal, vagy paizzson történt-e az elnöki visszatérés? Ez az ítélkezés még nem történt meg. Hiába sürgetnek, hiába zavarkodnak a tulsó táborban: elhamarkodva nem cselekszünk.

Hiszen a becsületrabló martalóc banda jól lakott és sunyi alázatossággal nyaldossa gazdájának erőit. Most már várhat.

Egész hitelességgel jelenthetjük, hogy Márton Imre elhatározta pártelnöki állásáról történi lemondását. Mély sajnálattal adjuk ezt tudtul, mert pártunknak minden dicsősége, a legutóbbi évek alatt megvalósult minden fényes eredmény az ő elnöki működésének, az ő tántoríthatlan, áldozatkész munkásságához fűződik.

De nem akarunk nekrológot írni. Korai volna. Sőt úgy hisszük, hogy nagyon is korai volna. Hiszen régóta hirdetik ellenségünk az ő pártelnöki minőségének megszűnését. A közmondás szerint pedig még sokáig él az, akinek holt hírét közlik.

A legközelebbi napok alatt mindenestre tisztázódik a helyzet, amelyet, mint azt egész határozottsággal irhatjuk: Márton Imre óhajtott legjobban, mert reá nézve valószínű megváltás lesz az a perc, amelyben a pártelnöki felelősség a vállairól levételik.

Az új választási törvény.

Politikai életünket sokszor zökkenők veszélyes utra a hamis jelszavak. Talán nincs népfaj a földtekén, melyet olyan könnyen lehetne megtéveszteni hangzatos frázisokkal, átszótt hamis jelszavakkal, mint a magyart. Képes saját érdekeivel szemben hódolni egy botorul felkapott hamis jelszónak.

Se terünk, se időnk, se kedvünk megírni a krónikáját annak, hogy hányszor engedte a magyar elkábítani magát egy-egy hamis jelszó által. Elég rámutatnunk arra a megtévesztett hangulatra, arra a kierőszakolt lelkesedésre, mit az általános választói jog kérdésével nálunk sikerült megteremtteni.

Soha kérdést szerencsétlenebbül nem dobtak a közélet piacára, mint ezt. Botor ésszel, meggondolatlan kézzel, a féleszü és balkezü Kristóffy ráncigálta ezt elő. Szerencsétlen idők e szerencsétlen alakjának kisebb gondja is nagyobb volt annál: lelkiismeretgondja is törődni azzal, hogy alkotmányos életünknek ez oly kiválóan fontos kérdése az előkészületlen és időszerületlen előrángatás által, ahelyett, hogy annak üdvös megoldását eredményezné, nem fog-e válságos zavaroknak felidézőjévé válni?

E kérdést már nem lehet többé levenni a napirendről. Ezt már meg kell oldani. De megoldani csupán az ország üdvére szabad.

A darabont-korszak szerencsétlen öröksége ez, melyet az akkori hangulat kényszerítő hatása alatt át kellett venni. Minduntalan felhánytorgatják, hogy a jelenlegi kormány erre nézve kötelező ígéretet tett, de azt elfelejtik hozzátenni, hogy e kötelező ígéret mellett ott volt ama nem kevésbé kötelező kijelentés is, hogy az általános választói jog kérdése csakis a magyar faj politikai vezetőszeropének megóvása mellett oldható meg.

Még most sem tudjuk teljes határozottsággal, hogy milyen lesz az általános választói jogról szóló törvényünk. De abból, mi e törvénytervezetből eddig is a nyilvánosság elé szivárgott: megnyugvással látjuk, hogy ha Andrássy belügyminiszter nem feledkezett meg azon ígéretéről, hogy az általános választói jogról törvényt készít, de nem feledkezett meg azon kijelentéséről sem, hogy annak nem szabad veszélyeztetni a magyar faj politikai vezető-szeropét.

Ugy mondják, hogy az új választási törvény a plurális szavazati jogon fog felépülni. És midőn ezt mondják, egyuttal a szidásnak és káromkodásnak valószínű koncertjét zudítják e terv ellenébe. Ez egy reakciós szörnygondolat, meghamisítása a választói jogra vonatkozólag tett kormányígéretnek, arculesapása a jogegyenlőségnek és a jó Isten tudja, hogy még mi-csoda?

Nem vitatkozunk ezekkel a káromkodásokkal. Meglehet, hogy a plurális rendszer valóban nem a legletszetesebb formája az általános választói jognak. De minket e kérdésnél nem az a szempont vezet, hogy az új választási törvényben mi a tetszetős és mi nem?

Isten legyen irgalmas, kegyelmes szegény bűnös lelkének.

Megdermedten hallgatták a bírók ezt a szörnyű vallomást.

Pápai uram ezuttal minden szó nélkül elfogatta Sabinát és jelentést tett Uray Ferenc vizsgálóbíróknak az esetről.

* * *

Kézér János 1873 január hó 3-án csakugyan ott volt Brüll Mór korezmájában majdnem éjfélutánig. Akkor hazament.

Hanem a Sárkány, amint a hajdani Sabinát nevezte, valóban sárkányosan fogadta.

— Hol voltál eddig vén disznó, vén gazember?

— Mindjárt megmondom — válaszolt a részeg — s egy bottal ütni kezdte Sabinát.

— Na tudod már hol voltam?

— A korezmába, te dologkerülő — sikoltott az asszony.

Kézér egy másik botot vett elő, mert az első elört.

A Sikoltásra unokájuk, a kis Szeghalmi gyerek felébredt és sirni kezdett. A gyermek sirására a részeg megjuhászodott, abbahagyta a verést, az ágyradólt s nyomban elaludt.

Sabina kirohant az udvarra, az ütések helyét tapogatta s majd mormogta, megállj, aludj el, adok én neked!

Nem sokára bement s látva, hogy férje alszik, kiment a pitvarba, ott egy fejszét vett elő és visszatért.

A telehold bevilágította a szobát. Az egyik ágyon aludt a kis unoka, a másikon ittas horkolással a férj.

A szoba közepén állott az oly sokat átélt asszony elszánt arccal, kezében a magasra emelt fejszével.

S a másod izben is elbukott nő oda lépett az ágyhoz s a felemelt fejszét teljes erővel vágta a férje fejébe s ekkor egy rémitőt sikoltva, kirohant az udvarra.

Várt, várt s midőn bement, látta, hogy a gyülölt férfi halott.

Végre van hajtva, amit akart. Nem, nem, még nincs végrehajtva. Ő még vájkálni akart a meggyülölt emberben, de meg az önfentartási ösztön is működni kezdett benne.

Nem bánta ugyan, akármilyen történi vele, de mégis hátha megmaradhat az emberek között.

Az asszony részletes vallomást tett, mintha a borzalmak elmondásával magát akarta volna büntetni. Hogy mik voltak abban a vallomásban, jellemzi az a mondása,

Minket kizárólag az a szempont vezet, hogy megfelelő-e az új törvény annak a magyar hazafiság által parancsolt követelményeknek, hogy a választói jog kiterjesztésével nem kockáztatja egy hajszálnyira sem a magyar faj politikai vezetőszeropét. Ha plurális rendszerrel e cél el van érve, akkor mi jónak tartjuk, dacára annak a rettenetes terrornak, amit a sajtó némely részeiben ellene indítottak.

Hinni akarjuk, hogy gróf Andrássy Gyula, e törvény megteremtőjének és a vele szolidaris magyar kormányának erélye nem fog megtörni e terrort szemben és a nemzetiségek és nemzetközies hazafiatlan kedvéért nem fogják megengedni, hogy az új választási törvény a legparányibb mértékben is csökkentse és veszélyeztesse a magyar faj politikai jelentőségét és vezető befolyását.

POLITIKAI HIREK

(Gazdasági törvényhozás) A közgazdasági élet tényezői, vállalkozók, gyárosok, kereskedők még nem várták soha olyan feszült érdeklődéssel a parlamenti szezon megkezdését, mint az idén.

A politikuskok tele vannak fúzió problémákkal, katonai problémákkal, választójogi problémákkal, de az ország dolgozó és izzadó rétege számára legalább is olyan fontos a törvényhozás munkájának az a része, amely egyenesen az ő érdekeik szabályozásával foglalkozik. És ha a közönség nem tud róla — mert csendes, nyilvánossággal, reklámmal nem igen foglalkozó testületekben történik, de tény, hogy lázas munka folyik ama törvényhozási alkotások körül, amelyek hosszabb, vagy rövidebb idő múlva már a parlament itélőszéke elé kerülnek.

Legfontosabb közülök az új ipartörvény.

Hatalmas alkotás. Két vaskos füzet maga a törvény, de egész könyvtárt tesz ki az előkészítő anyag, a külföldi törvényhozás, a szakirodalom, az érdekeltek körében felhangzott kívánások és kérelmek gyűjteménye, ami mind figyelemben részesült a tervezet megszerkesztésénél.

A szaktestületek, kamarák, egyesületek most tanulmányozzák ezt az anyagot, most állítják össze beható bírálatát. Képviselők az őz folyamán — előreláthatólag novemberben — ankétra gyűlnek össze a kereskedelmi minisztériumban és el lehet mondani, hogy ezen a szaktanácskozáson dől el Magyarország jövő gazdasági fejlődésének sorsa.

Az új ipartörvény legszembetűnőbbben azzal a hatalmas problémával birkozik meg, hogyan lehet a modern kor szellemének megfelelően óriás lendületet mutató gyáripárt a védelmet kereső kisiparral harmóniába hozni. A kereskedelmi kormány egyrészt teljes erővel buzgólkodik a nagy tőkéknek ipari célokra való lekötésével, másrészt a kisipar érdekében az új ipartörvényben az intézkedések egész sorozatát vonultatja föl. E kétirányú működésben kétségen kívül megvan az ellentét és az összeütközés. A nagyiparnak kedvez a kor, a kapitalista termelés, a gazdasági fejlődés. A kisipar egyre szűk térre szorul, de a törvényhozás és a gyakorlat pártfogó gondoskodása mellé szegődik. Nagyon sok kiváló szakember hibáztatja egy hanyatló gazdasági osztály ilyen protegálását és megrójjá, hogy az új ipartörvény nem vall színt, elzárkózik bizonyos, bár kegyetlen, de kétségbe nem vonható igazságok elől.

Itt van az ütköző pont. Ez a probléma fog kidomborodni az új ipartörvény kritikájában.

Tagadhatatlan azonban, hogy a kormány el nem ejthette a kisipart. Még ha veszendő is ez a réteg, vagy annál inkább. Hiszen a gazdasági fejlődés minden adott törvényen áttör. A gazdasági törvényhozásnak azonban ennek ellenére kötelezettségei vannak a gyengébbekkel, az elnyomottakkal szemben.

(A boszniai viszonyok.) Szulejmann pasa, plevjei török kormányzó nagy feltűnést keltő utazása alkalmával felmerült az a hír, hogy a hadvezetőség kénytelen a zág-rábi és a temesvári hadtestből csapatokat küldeni a novibazári szandzsákba. Jó forrásból vett értesülés alapján jelenthetjük, hogy ebből a hírből semmi sem igaz. Tény azonban, hogy a politikai világ a legközelebbi jövőben kénytelen lesz alaposan foglalkozni a boszniai és a szomszédos török területen lévő viszonyokkal.

A delegációk ez évben tudvalevőleg Budapesten tartózkodnak és ez alkalommal nagyobb mohamedán küldöttség fog ide érkezni. Máskor is jött már ilyen küldöttség, de eddig ügyet sem vetettek rá. Az idén azonban hivatalosan tárgyalásokba fognak bocsátkozni velük és komol an hozzálatnak gyökeres reformok keresztül viteléhez. Politikai körökben azonban jól tudják, hogy a reformáció — mint Macedóniában — csak a legégetőbb bajokon segíthet. Ellenben rövidesen elérkezik annak az ideje, hogy véglegesen rendezzék Bosznia-Hercegovina közjogi viszonyait.

A nánási rejtély.

Bosszu, vagy rablógyilkosság?
Homályos bűnügy.

Rémes, titokzatos eset tartja izgalomban most egész Hajdunánás közönségét. Valóságos bűnügyi rejtély az eset, a maga teljes borzalmával. Ez a nagy homályosság azonban valószínűleg el fog oszlani nemsokára. Legalább több olyan adat merült fel, amelyek alapján meg lehet indítani a legszélesebb körű nyomozást.

Az eset rémesen hatott Hajdunánáson. Valósággal az extázisig csigázta fel a kedélyeket. Nem is csoda az egész dolog oly borzalmas mind egészében, mind részleteiben, hogy önkéntelenül is megdöbbenünk ennyi borzalom láttára.

Keserü József nánási gazdaembert felakasztva találják tegnap reggel az udvarán levő fásszinben. Legelőször is öngyilkosságra gondoltak. Az eset többi körülményei azonban a legnagyobb mértékben elrejtették ennek a feltevésnek.

A hullát ugyanis a legborzalmasabb állapotban találták meg. Valósággal összevissza volt darabolva a sok ütéstől, vágástól és késszurástól.

Lehetetlen volt feltenni, hogy a felakasztás előtt önmaga követhette volna el ezeket a borzalmas dolgokat. A legborzasztóbb seb a fején tátongott. Báltával hasították be iszonyúan a szerencsétlen ember koponyáját.

A házban ezenkívül a legnagyobb rendellenesség uralkodott. Keserü József tehát dulakodott a támadóival, mielőtt ily rettenetesen végezhetek volna vele.

Valószínű, hogy a tettesek rablási szándékból követték el a rémes gyilkosságot, amely szinte páratlan a rémes részletek sokaságát tekintve.

A rablógyilkosság ténye azonban még nincs teljesen kiderítve. Meg történhetett, hogy a gyilkosság bosszu műve volt. Ezt csak a következő nyomozás fogja kideríteni.

Holnap utaznak Nánásra a debreceni vizsgálóbírók kiküldötteei.

A rémes tett azonban már így is előtűnik áll mint borzalmastény, csupán az okok hiányoznak még. Valószínű, hogy rövidesen e tekintetben is célt ér a földi igazságszolgáltatás.

hogy „az egész testét, mint a disznót, felbontottam s feldaraboltam“.

Megfőzte a testet és a kutyák és a disznóknak adta, a felszínre került zsirt pedig összegyűjtötte egy csupoba, hogy azzal megvert testét kenegesse, a csontokat pedig megégette és összetörve elszórta.

Három éjjel végezte ezt. Nappal pedig rendes foglalkozását végezte, mintha misem történt volna.

Negyednapra a házban rendben volt minden, a szörnyű tettnek még nyoma sem maradt.

S tudott színelni, könnyezni, rimánkodni, szenteskedni s tiltakozni a szörnyű gyanu ellen.

De jött a leánya, Eszter, Szeghalminé. Az asszony nem vette észre midőn belépett. A férje kalapját nézte. Ezt a kalapot nem tudta megsemmisíteni. Akkor vette észre az égy alatt, amidőn rendben volt már minden. És aki annyit tett három éjjel, erre a csekély akadályra megbénult. Míg a testet, a csontokat tűzbe dobta, ezt a kalapot nem merte, nem tudta megsemmisíteni. Betette a szekrénybe s ha odanyult valamiért, mindig elővette, hogy ott van-e még.

Igy lepte meg Eszter.

— Anyám! — sikoltott Eszter — ez az apám kalapja. Hova tetted apámat?

— Mit mondjak örült gyermek — felelt a halászáppadt Sabina — mit tudom hol van apád.

— Anyám, anyám, azt beszélnek a faluban, hogy te öld meg.

Sabina egy lócára rogyott.

— Ne higyj.

— Hát ez a kalap?

— Volt más is.

Nem volt, nem volt anyám. Én tudom. Sabina hallgatott, nem mert leányára nézni.

— Anyám, anyám! csak azt mond, várjam-e még apámat? Vagy sirassam.

— Sirasd!

És sirt, zogokott Eszter. Lerogyott és úgy zokogott.

Az apját az anyja ölte meg.

— Ugy, sirasd — szólt Sabina — hisztáged nem bántott. Én, öltem meg, a sokat megvert kezekkel, bosszút álltam a 25 éves szenvedésekért.

— Miért nem jöttél hozzám?

— Miért, miért? Mert ez volt a végzetem, ez volt a végzete.

Majd megragadta az Eszter kezét.

— Aztán leány, egy szót se erről, ha nem akarsz vépra juttatni. Eh! Különböben mindegy, nekem már úgy sincs nyugalmam!

Nem is szólt volna a leány, ha nem áll szülés előtt.

Az elfogott asszony töredelmesen bevalótt mindent.

Mintha ő is megkönyebült volna.

„Megborzad az emberi kebel — így kezdte Zabólay védő védbeszédjét — azon iszonyu büntény hallatára, melynek részletei a t. t. előtt legombolyított. En kinek magasztos védői tisztem azt hozza magával, hogy a vádlottat védjem, kétkedve s megdöbbenve állok itt, hamerészjelme-e felemleni védő szavamat oly egyén mellett, kit mint nemének szörnyetegét tekint a társadalom és hangos morajjal halálra a zugó közvélemény. S mint a tenger fenekére leereszkedő buvár tapogatózva keresi a gyöngyöket, úgy keresem én az emberi indulatok tengerének feneketlen mélységében azon indulatokat, melyek tétovázó lelkemnek támpontul szolgálnak.“

Sikeresen festette a bűnös nő 25 éves kinszenvedését, végül a feljelentő leány helyzetét, akit megkímélni kért attól, hogy meggyilkolt atyja után vépra vitt anyját is sirassa.

Mind három bíróság az 1723. évi XI. t.-c. 1. §-a alapján halálra ítélte a gyilkosnőt, de az ítéletet a királyi kegyelem életfogytig tartó börtönre változtatta.

Kapunyitás előtt.

A debreceni színház jövője.

A borongós ősz nagyon korán kezdi uralni a kedélyeket. Nem csoda tehát, hogy már mindnyájan vágyakozunk a Kossuth-utcai muzsacarnok kapunyitása után. Nemsokára be fog vonulni az ódon falak közé a pajzán szirén sereg, hogy egy télen keresztül szolgáltatassák Debrecen nemes város közönsége részére a szellemi szórakozásnak — egyik legnagyobb részit.

Kapunyitás előtt vagyunk! Az igaz művészetek kapuinak kellene megnyitniuk előttünk. A magyar színművészek, — apostolok ajkáról kéne hallani a művészet örökszép igéit. Kapunyitás előtt vagyunk! Lássuk, vajjon mennyiben nézhetünk nyugodtan a debreceni színművészet közeljövője elé?

A muttal ne törődjünk sokat. — „Vessünk fátyolt a multra!“ Legalább is legnagyobb részére. Hiszen nem is volna méltányos csupán a múltért feláldozni a jövőt is. Zilahyt és társulatát fogadhatjuk kételkedve, fenntarthatjuk utólagos szigorú kritikánkat — de nem szabad meg gondolatlanul követ vetnünk reá.

Annál nagyobb igazságtalanság volna ez az előítélet, mikor jelenlegi tetteiben láthatunk már nagyon sok szorgalmat, buzgó igyekezetet — a közönség igényeinek a kielégítésére.

Mert a debreceni közönség tagadhatatlanul elég finnyás izlésű, habár korántsem annyira, mint a hogy frázisképen szokta emlegetni oly sokszor a színügyi bizottság.

Ha visszatekintünk a debreceni színház közelmúltjára, legnagyobb részben csak formális hibákra fogunk akadni. Igaz, hogy ezek azután óriási bajoknak lettek kuforrásai. Tagadhatatlan azonban az, hogy Zilahynak művészi anyaga a legtöbb esetben lett volna — ha meg nem zavarja ezt a sok oldalról tapasztalt óriási hanyagság — nagyon sok tekintetben.

Az egyes szerepkörök zsuffolóság voltak megtömve, mások ismét betöltetlenül állottak. A művezetés és mógond, sőt gyakorta a műizlés hiánya okozta a legnagyobb bajokat. Igaz, hogy ez utóbbi elfajulásáért maga a közönség hibás a legfőképpen.

Nehezen is lehet itt megállapítani, hogy melyik az ok és melyik az okozat. A jó színház fejlett műizlésű közönséget követel, a fejlett műizlés pedig jó színházat.

E téren nagy volt a baj. Zilahy műsora túl volt tömve léha, sőt trágár operettekkel, francia boházatokkal. Időnkint, kuriózum képen megengedhetőnek tartjuk — egyesek kedvéért — még az ilyen darabokat is, de állandóan tömni vele a közönséget, akár beveszik, akár nem — ez ellen már tiltakozunk!

Ha ezen az uton akar haladni

továbbra is Zilahy, akkor nem sokat várhatunk tőle. Igaz, hogy ő meg arra hivatkozik, hogy benne megvolna a jóakarát, de hát — a közönség, a közönség! Az a hibás, az követeli a léhaságokat.

Éppen ezért kell javítani a viszonyokon és lehetőleg helyesebb mederbe terelni az elfajult közizlést. *Ez volna a debreceni színház nemes hivatása.*

E tekintetben Zilahy jövő évi programja sem nyújt kellő garanciákat. Sőt ugylátszik, hogy nagyrésztben fennakarja tartani ezt a régi irányt.

Am lássa ő a következményeit! *De azt követeljük, hogy legalább ő is, miként elődjei, szenteljen hetenként legalább egy estét a nemesebb műfajok ápolására, azáltal, hogy bemutatja a világirodalom klasszikusait, ki nem felejtve belőle a mi klasszikusainkat sem!*

A Zilahy társulatát megkritizálva, azt mondhatjuk róla, hogy a viszonyokhoz képest elég jó, sőt némely szerepkörben egyenesen kiváló — ezt elmondhatjuk már előzetesen is, annyira már ismerjük a jövőendő társulatot.

A szubrett szerepkört Rózsa Lili fogja betölteni, akit már mindnyájan előnyösen ismerünk. Radó Annával is csak nyertünk Fehér Olgával szemben. Huzella Irén, a mint vendégszerepléséből ismerjük, elég bájos drámai szende és Kovács Laura a vidék egyik legnevesebb anyaszínésznője. A többi újonnan szerződött hölgytagokat, igaz, hogy még hirből nem ismerjük, de ez természetesen éppenséggel nem hiba.

Ferenczi Frigyes és Gyöngyi Izsó országszerte hírneves egyéniségek. Gyöngyi Izsót ismeri mindenki, Ferenczi Frigyes pedig egyike az ország leképzettebb operett-rendezőinek. A hősszerelmes szerepkört azonban bajosan lehet Szakács Andor eltávozásával pótolni. Az ő elbocsátását határozottan könnyelműségnek tartja mindenki. Éppen ilyen sokat veszítettünk kiváló hősnőnk, J. Csáder Irén eltávozásával is. Legjobb lenne, ha csak lehet, mindkettőjüket visszaszerezdötetni. — Hahnel Aranka ellenben itt marad. Pedig egy cseppet sem marasztalta a debreceni közönség. Nem kiváló ő annyira, hogy meg nem lehetne unni végtére!

Ha mindezekhez hozzávesszük, hogy Zilahynéhoz fogható egyéniséget még a fővárosban is keveset találunk, Zilahy a maga szerepkörében párját ritkítja.

Torma Zsigában kiváló tenoristánk van és több jó másodrangu erővel dicsekedhetünk, akkor előzetesen meglehetünk elégedve a szintársulatunkkal — legalább nagyjából!

Vessünk tehát fátyolt a multra! Bizunk a jövőbe. Bitoritást nyújt erre a Zilahy—Letzer-féle kinos ügy is, amely mindnyájunkra nézve szerencse, hogy így végződött. Zilahy márkkiállotta az az első keresztüzet és győzelmesen került ki belőle.

Ugy látszik mindenképpen komoly szándékai vannak, gyökerestől reformálni a színházi ügyeket. Csak azután vigyázzon, ne hogy érdemtelenre előlegezzük bizalmunkat! — amit különben nincs is jogunk feltenni.

Ha beváltja ígéreteit, ha tovább fog haladni a kitűzött uton, ha kifogja elégiteni a közönséget minden képen, akkor csak örülhetünk, hogy olyan kiváló művész igazgatónk van, mint Zilahy!

E reménnyel nézünk a debreceni színház kapunyitása elé! (—ith.)

IRODALOM.

Fekete éjben . . .

Irta: Ötvös Béla.

Fekete éjben nyugszik a város.
Hallgat a lárma, a harci zsvaj.
A lét küzdelme, a démoni zaj
Uj erőt gyűjt és uj napra vár most.

Paloták büszke, komor sora áll
Némán és mereven, hallgatón.
Alszanak ott bent. . . Az uri lakon
Az éj a hatalmas, zsarnok király.

Nálam is éj van. Csönd van e házban,
A hold veti rám halavány sugarát
S égati lelkem vad tüzü lázban.

S mig körülöttem az élet kihalt,
Mig éj szele zug be az ablakon át,
Uj dallal ülök duhaj diadalt.

Messze.

Irta: Hortobágyi Ernő.

Fonyvesek illata csapkod itt körültem,
Nagy lázban, zizegve sóhajtnak a fak,
Sötétzöld fatenger édes kimerülten
Pihegi szüntelen csodás szent dalát.

Vadvirágos szikla megérti e nótát
És könye kiesordul, esobogva rohan,
Gyöngyein sugarak lagy csókjukat szórják
Ezeroyi szeméből kékelő folyam.

Integet az erdő, hivogat a nóta,
Cirpeltő kis tücsök s daloló madár,
Mindenik danája mintha nekem szólna,
Hogy lelkem közöttük gyógyulást talál.

Valahol, leán délen. . . ott is hivogatnak
Csendülő harangok. . . valaki és tán. . .
Ha erdő, virág, dal mind, mind cserben
[hagynak,
Ugy érzem, haza vár egy kis szőke lány.

Esküdszéki tótárgyalás.

Előgtétel Kiss Albert emlékének.

Tegnap reggel 9 órakor újra Székely Imre elleni sajtóper került a kir. törvényszéknél tárgyalásra. Ezuttal néhai Kiss Albert elleni cikkek szolgáltak a vád alapjául.

Dr. Szűcs Miklós kir. törvényszéki elnök a tárgyalás megnyitása után a kegyelet mezható szavaival emlékezett meg néh Kiss Albert haláláról s ismert ékesszólásával fejtegette a megboldogult nagy embernek egy hosszú életen át a közélet terén szerzett érdemeit. Felkéri a feleket, hogy már csak a

közbejött gyászos esetre tekintettel is a békés elintézés útjára igyekezzenek terelni a tárgyalás alatt levő ügyet.

Az elnök mély hatást keltett szavai után Székely Imre vádott képviselőjében dr. Révi Nándor állott fel s annak nevében kijelentette, hogy védenca nem akarta néhai Kiss Albertet sérteni s ha cikkeivel mégis sértette volna, az csak a közélet küzdelmeiben történt, most a megboldogult emlékéért és utódaitól őszintén bocsánatot kér.

Ezután dr. Körösi Kalmán, mint a főmagánvád képviselője állott fel s az Elnök szép és kegyeletes megemlékezéséért köszönetet nyilvánítva kijelentette, hogy a vádott részéről védője útján tett korrekt nyilatkozatot tudomásul veszi. — Az a megboldogult bölcs ember — ugymond — nagy lelke fényes tulajdonait nem vihette el magával, — lelkének legnemesebb része visszamaradt rák gondos örökségül az a nemes és tiszta intenió, mellyel Kiss Albert hazája, egyháza, városa ügyeit mindekor szolgálta volt, úgy véli, hogy e nemes és tiszta intenióknak megfelelően cselekszik, midőn a vádott megbánását tudomásul véve, a panaszt visszavonja, azon óhaj kíséretében, hogy vajha ez az ünnepléses perc utolsó jelenése lenne annak az ádatlan hírlapi harcoknak, mely a megboldogultat panaszra beadására kényszerítette.

E kijelentések után elnök az esküdt-szék megalakítása nélkül — az ügyet befejezettnak nyilvánította s az esküdtet a további szolgálat alól felmentette.

HIREK.

— **Megyei ülés.** Hajdúvármegye állandó választmánya 22-ikén délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen a szeptemberi közgyűlés tárgysorozatát fogják előkészíteni.

— **Esperanto konzulátus Debrecenben.** Az Esperanto nemzetközi nyelv hívei mindent elkövetnek, hogy a nyelvet nagy elterjedtségre segélyvel praktikus célokra is felhasználják. Az „Universala Esperanto-Asocio“ nemzetközi egyesület konzulátusokat alapított már jóformán az egész világ nevezetesebb helyein. Ezeknek célja az, hogy mindenben segítségére legyenek azoknak, akik külföldiekkel akarnak érintkezésbe lépni. Az Esperanto konzulátok az U. E. A. tagjainak 60 fill. esekély évi tagsági díj fejében minden szükséges információt megadnak, leveleiket lefordítják s a külföldi esperanto konzulátok útján rendeltetési helyükre juttatják, önköltségek megtérítése mellett. — Tekintve azt, hogy nincs Európában nevezetesebb város és Európán kívül is nagyon kevés, hol az U. E. A.-nak konzulát ne volna, nem kell külön hangsúlyoznunk ezeknek a szolgálatoknak a kereskedőkre, turistákra, tudományokkal foglalkozókra nézve való fontosságát és értékes voltát. Az U. E. A. debreceni képviselője Rajzi Rezső (lakik Csokonai-utca 13. sz. a.), aki hétköznapokon délután 3—4 ig áll a személyesen jelentkezők rendelkezésére. Levelbeni kérdésekhöz válaszolást kér csatolni. Ezt a fontos intézményt különösen kereskedő olvasóink figyelmébe ajánljuk.

— **Öngyilkosság Szoboszlón.** Az alkoholizmus ismét egy újabb áldozatot követelt. Varga József hajduszoboszlói gazdaember vetett véget életének — borközi állapotban. Lassankint elitta mindenét a nagy ivó és ez elkeseredetté tette. Mind többször és többször fojtotta borba elkeseredését. Ilyen állapotban volt megint tegnap, valószínűleg komor, nehéz gondolatok sötétítették el az amugy is meggyengült gondolkodó képességét — és felakasztotta magát, az alkoholista recipéje szerint. A kir. ügyészség

megadta a temetési engedélyt, mivel az öngyilkosság ténye bizonyos.

— **Meggyilkolt közjegyző.** Záraból jelentik, hogy Óreglatorban dr. Serkovicz Ferenc ottani ügyvédet és közjegyzőt ismeretlen tettes fejérecsapásokkal meggyilkolta. A közjegyző szenvedélyes kártyás volt, megelőző napon is nagy összeget nyert. Nem lehetetlen, hogy valamelyik vesztés gyilkolta és rabolta ki.

— **Kossuth-lakoma.** A debreceni függetlenségi kör ez évben is megünnepli Kossuth Lajos születésének évfordulóját, szeptember 19-én, szombaton este, Törő Imre vendéglőjében társas vacsorát rendez. Felkérjük Debrecen hazafias polgárságát, hogy e lakomán minél tömegesebben jelenjenek meg, ez által is kifejezést adva a Kossuth Lajos emléke iránt érzett tiszteletüknek. A vacsora élap szerint lesz. Kezdeté este 8 órakor. Jelentkezni lehet a kör Csapó-utcai helyiségében.

— **Betörők a kelepőben.** Fővárosi tudósítónktól: Két betörőt tartóztattak le az éjjel a főkapitányságon, mindkettő ujonc, még egészen fiatal és mindjárt pályájuk elején érte őket a baj. Az egyik azért lett betörő, mert kalandokra vágyódott, a kalandvágyat pedig az ugynevezett bűnügyi ponyva ébresztette benne. Tudósítónk írja: Az Eszterházy-utca 30. számú ház pincéjéből rémületesen menekült egy cselédleány. Jajvesztésére az egész háznép összeszaladt és megtudta, hogy a pincében valaki elrejtőzött. A leány hallotta egymásután többször tüsszenteit. A bátrabbak a házmesterrel az élén a rejtély keresésére indultak és egy nagy ladában, amelyből most szedték ki a naftalinos ruhákat, elbujva találták Maracsek Imre 23 éves lakatossegédét. A naftalin ismét jó tolvajfogónak bizonyult. Maracsek a főkapitányságon beismerte, azért rejtőzött a pincébe, mert éjjel a házban beakart törni. Letartóztatták. — A Pipacs-utcai éjjeli őr a 4-es számú villában vándorló világosságot látott. Miután tudta, hogy a villában már nem lakik senki, szóló rendőrnek és ketten bementek a házba, hol a fürdőszobában a fürdőkádba bujva találtak egy jól öltözött fiatal embert, aki Váci Zsigmondnak mondotta magát, kezében azt állította, fürdeni akart, mert a villa gazdája ezt neki megengedte, később beismerte, hogy lopni akart. Bekísérték a főkapitányságra, ahol beismerte, hogy Csermendi Sándor 20 éves preparandista, aki szüleinél a Fehérvári-ut 41. alatt lakott és azzal foglalkozott, hogy elemi iskolai gyermekeket ismételtetett. — A sok bűnügyi ponyva azonban annyira megzavarta az eszét, hogy elhatározta, miután detektív nem lehet, a detektívek réme lesz. Eddig szülei lakásának környékén 6 lopást követelt el és mert őt senki sem gyanúsította, most már betöréssel akart kísérletezni. Nyolc nappal ezelőtt megszökött hazuról és azóta a budai hegyekben rejtőzik. A Pipacs-utca 4. számú villát kikémlelte, tudta, hogy az éjjel a házmester nem lesz otthon és alkulcsossal bejuttott. A rendőrorvos megvizsgálta és épelméjűnek találta, mire Pekáry József rendőrkapitány letartóztatta.

— **„Erőnkön felül“.** Békésgyuláról írják: Nagy érdeklődés nyilvánult meg a városban a spiritiszták társasága iránt, mely az utóbbi időben elvesztette egyik jeles médiumját. Ez a kis tábor nagyjából in teligens elemekből áll. Több ügyvédjelölt, egy tanító, állami és borsági hivatalnokok, sőt még e közközi hölgyek is gyülekeznek össze abban a külvárosi kis házban, ahol a „médium“ szemmel láthatólag győzi meg a hitetleneket és bizonyítja be a spiritualisztikus felfogás igazságait. A médium egy fiatal leány, aki gyöngye idégzeténél fogva a kalmak kísérletek végzésére. Áhítatos csendben figyelik valamennyien a szellem megjelenését, aki a médium közvetítésével nyilatkoztatja ki az

igazságot. A médium előtt egy teljesen fából készült asztalka van. Az asztal a kérdésekre előre megálapított jelekkel kopogtatja ki a feleletet, meg pedig oly precizitással, hogy a résztvevőket igazán bámulába ejti. A gyulai spiritiszták most még nem alkotnak szervezett egyesületet. Hiányzik ugyanis ehhez egy illetően alkalmas médium. A mostani médium csak fizikai kísérleteket végez. Az igazi médiumok ellenben delejes álomba esnek s ilyen álomban beszélnek és írnak is. Minden szavuk, minden nyilatkozatuk rendkívül fontos a résztvevőknek nézve. Azonnal írásba foglalják és tudatják a tudományos spiritizmus művelőivel. Ilyen alvó médium volt egy képzett csabai ügyvédjelölt, aki gyakran átutazott Gyulára, de most Budapesten tartózkodik. A gyulai spiritiszták kénytelenek egyelőre csak fizikai kísérletekkel beérni.

— **Véres bosszu.** Véres eset színhelye volt tegnap este a József kir. herceg-utca. A késő esti órákban B. Nagy István fodrászsegéd és Szabó István kőművessegéd együtt haladtak a Vásártér felé, amikor szembejött velük egy társaság, mely Egri Károly kőművesből, Dull László és Bakó Ferenc munkásokból állt. Nagy István régi haragosa Bakó Ferencnek s ez alkalommal is összeszóvalkóztak. Ennek a révén az egész társaság összegabalyodott és nagy verekedés lett a dologból. Botokkal támadtak egymásra, de a közelben posztoló rendőrök megakadályozták a verekedést. Míg a verekedők neveit felírták, addig Nagy István hosszú bicskát kapott elő és azt haragosának, Bakó Ferencnek a hasába szurta. A szerencsétlen munkást úgy kellett hazaszállítani lakására. Állapota súlyos. A verekedők, de különösen a merénylő fodrászsegéd ellen a rendőrség szigorú eljárását indította.

— **Öngyilkosság a Homokkertben.** A gyógyíthatatlan betegség kergette a halálba özv. Debreczeni Jánosné homokkerti lakosnőt. Évek óta kinozza már rettenetes betegsége, amely legutóbb az ágyba döntötte. Az utolsó hat hét alatt baja azután mindig rosszabbra fordult. Valósággal teher volt reá nézve már az élet. Folyton emlegette, hogy nem is huzza már soká — nem bírja ki nagy kínjait. — A folytonos keserűség azután még csak növelte baját. A buskomorság kezdett kitörni rajta a legnagyobb mértékben. A buskomorság érlelte meg azután tette végzetes elhatározását. Tegnap hajtotta végre sötét szándékát. Mikor senki sem látta felkelt, kiosont a fasszinbe és — felakasztotta magát. Ugy akadtak ott reá, de a mentés már lehetetlen volt. A kir. ügyészség megadta az eltemetési engedélyt.

— **Vakmerő betörés.** Az éjjel az Erzsébet-utcan vakmerő betörés történt. Ismeretlen tettesek feltörték Sallai Kálmán Erzsébet-utca 20. számú házban lévő fűszerüzletét és az áruasztalban lévő pénztárfiókból 20 koronát elvittek. A betörők a sovány eredménnyel aligha lehettek megelégedve, azért az árukat is felforgatták, de a kis szatocsüzletben valami értékesebb elvinni valót nem igen találtak, azért otthagytak mindent. Hanem azért az alkalmat megragadták és az ott talált szalámból, sajtból, kenyérből, szőlőléből jól belakmározottak és aztán a pénztárban talált 20 koronányi pénzzel feltű és nélkül távoztak. A betörést az üzlettulajdonos csak reggel üzletnyitáskor vette észre. Azonnal felsietett a bűnügyi osztályra, hol jelentést tett. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

— **Bolti tűz.** Ma reggel a rendőrséget arról értesítették, hogy Klein Ignác csapó-utcai üzletében bolti tűz van. A tűzoltóság is kivonult; de nem akadt dolga, mert a tüzet ekkor már eloltották.

— **Köszönetnyilvánítás.** Özv. Molnár Jánosné hálatelt szívvel mond köszönetet városunk két kiváló nagy képzettségű műtő-

orvosának: dr. Hutiray József és dr. Berencsey Zoltán babaképzései segédtanár uraknak, kik egy felette súlyos és ritka számba menő operációval egy a már sir szélén álló szerencsétlen nagy családú özvegyet adtak vissza az életnek s ezzel szeretteinek, a szegény árváknak. Amidőn e kiváló ténykedésükért a nagyközönség színe előtt ezuton mondok ismételt hálás köszönetet rokonom, Petróczy ny. őrnagy ur nevében is — egyuttal fent nevezett orvos urakat a nagyközönség szíves kegyeibe ajánlom.

— **Ellopott kerékpár.** Nőt Antal Baros-utca 5. szám alatti lakostól ismeretlen tettes egy 100 korona értékű kerékpárt ellopott. A feljelentésre a rendőrség keresi a tettest.

TAVIRAT ÉS TELEFON

A veszprémi hadgyakorlatok vége.

Veszprém, szeptember 18. Ferencz Ferdinánd trónörökös ma parancsot adott ki, amelyben tudtul adja a felső elismerő kéziratát hadvezetői szerepére vonatkozólag. Egyben tudósítja az összes hadtestparancsnokokat és csapatvezetőket a király legnagyobb megelégedéséről. „Ezen elismerés boldoggá tesz”... így fejezi be a parancsot.

Veszprém, szeptember 18. A király Hornig puspökkel, a polgármesterrel és főispánal az állomásra érkezett. Sokáig beszélgettek a pályaudvaron. A külön vonat 5 órakor érkezett Budapestre.

A karlóczai kongresszus.

Karlócza, szeptember 18. A radikális párt holnapra tüzte ki az értekezletét. A békés elintézés ügye a lehető legrosszabbul áll. A helyzet egyre zavartabb lesz.

Szerencsétlenség Ujvidéken.

Ujvidék, szeptember 18. A tündéresi vasúti állomáson épült vendéglő összeomlott, műszaki hiba folytán. Kiesi hiija, hogy többeket maga alá nem temetett.

A szentpétervári kolera.

Szentpétervár, szeptember 18. A kolera intózatoss pusztításokat művel. Tegnap óta 125-en haltak meg az iszonyu betegségben. Az összes megbetegedtek száma 382-re növekedett.

Leleplezett váltóhamisítók.

Budapest, szeptember 18. Lukács Aranka magánzónó és Balai Mihály a Kosuth nevére váltót hamisítottak. A csalókat leleplezték.

Szerkesztői üzenetek.

R. K. lelkes urnak. Szfalva. Köszönjük szíves figyelmét és értecsítését, mert a többi sokhoz újabb bizonyítékot méltóztatott szolgáltatni Márk Endre coll. ügyész kortesivelezésére, a mit pedig oly vakmerő cinizmussal letagadtak.

Mindennap korán reggel megjelenő lapunk előfizetési ára egy negyedévre **3 korona.** Megrendelhető Arany János-utca 2. szám, Hungária épület, földszint 2 ajtó.

Csarnok.

Bosnyákerszág sarkánya.

A „Debreczen” eredeti regénye.

Irta: Tomić Eugén. 88

Husszein látván, hogy fele seregére nem számíthat, a másik felével meg nem bírja a harcot, megparancsolta, hogy tartózkodjanak a támadó szereptől.

Igy szünet a tüzelés, esendesült a harc lármája, mire a csillagok feljöttek. A két sereg, mintha egyet értene, egyszerre vonult vissza és pihenőt adott a fáradt legénységnek.

Husszein egybe hívta főtisztjeit, kedvetlen volt és szomorú.

— Látom, — ugymond — hogy nem vállalhatok még egy támadást. A mieink kedvük ellen harcolnak, az ellenség jól és sokkal többen is vannak. Mondjátok, mit tegyek?

— Meg kell büntetni az árulókat, — vélte Krupa kapitány.

— Ez már későn van, — mondta Husszein.

— Ki kell hirdetni, aki nem akar, ne harcoljon — volt Zlatarevics nézete.

— Bolondul tennék, szólt Kulenovic, csak Mahmudnak használunk vele. Jobb lesz a támadást Sarajevóban bevárni. Ott a városra támaszkodhatunk és végszükségben ott az erőd.

Ebben egyeztek meg.

Hajnakra a sereg Sarajevóba vonult vissza. Kara Mahmud hagyta menni őket, nem tudta mire vélni a dolgot. Hogy menekülnek, arra nem is gondolt, de lassan követte őket.

Sarajevót felizgatta a sereg visszatérte. A nép szentül hitte, hogy most győzni fog a bosnyák sarkány.

Nagy levertség lepte meg őket, bár volt, aki örült Kara Mahmud jöttén, ezek táplálták az elégedetlenséget e seregben. Némelyek fennen hirdették már, hogy bolondság tovább küzdeni: legyen, ami lesz.

Husszein hidegvérrel vette ezt, bár bántotta az árulás. Kara Mahmud másnap nyomába ért. Husszein egybehívta hiveit:

— Még bennetek bizom — szólt. Még egyszer megkísérlem. Ha látom, hogy elhagy a szerencse, vagy átvágom magam az ellenség, vagy elveszek, Mahmud foglya nem leszek. Akkor elbucszott társaitól, kik könnyezve fogadták, hogy nem hagyják, ha az ég szakad is rájuk. Nem várták az oszmánlik támadását, maguk mentek eléje.

Fülhasító zajjal támadtak a bosnyákok. Előljárt Husszein, nem törődve hiveivel, kik intették, hogy ügyeljen magára. Ali nem tágitott mellőle, sem Zlatarevics. Kétszáz bég és kapitány követte őket. A legénység vakon engedelmeskedett s újra megmutatta, hogy érdemes a vitézi névre. De az árulók most még csunyábban viselték magukat, mint az előtt.

Összetett kézzel nézték társaik halálküzdelmét.

Husszein nem gondolván ezzel, Kara Mahmud soraiba rontott. Iszonyu küzdelem helye lett a sarajevói síkság. Az oszmánli nem várt ily támadást és hátrálni kezdett. A béreken ezer és ezer nézője volt a véres munkának, a csatakiáltásokba beleszólt az ő szavuk is, bátorítva a védőket. Eközben kilőtték Husszein alól hiv fehér paripáját. Egy golyó homlokán találta s Husszein fájó szívvel hagyta oda a hű párát. Más lóra ült s épen maradt a fülénél elsivító golyóktól.

Zöld kaftánja lyukas volt a lövésektől, de testének nem esett baja. Kara Mahmud dühében tombolt, hogy nagyobb seregét üzi a pici bosnyák sereg.

Folyt. köv.

Szerkesztésért felelős: a főszerkesztő.

NYILT-TÉR.

E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Eladó ház.

Vidékről beköltözőknek igen alkalmas új ház, szép nagy udvarral, jó vizü kuttal igen közel a főutcához, olcsó törlesztéses kölcsön van rajta,

rendkívül előnyös

feltételekkel megvehető. Cim

o o a kiadóhivatalban. o o

Eladó

gyümölcsfa-oltványok!!!

Folyton nagyobbodó faiskolámból 1908. őszén és 1909. tavaszán-mintegy 160,000 darab 1, 2, 3 és 4 éves, erős, egyenes, dus gyökérzetű, nagyrészen alma, körte, szilvafa-oltvány, továbbá oseresznye, meggy, dió, eperfa, stb. 40, 50, 60, 70, 80 fillér darabonkénti árban kerül eladásra azok erőssége szerint. 200,000 darab alma és körte-vadonc, 1000 db 16-30 korona, 40,000 darab sima Riparia Portalis I. oszt. 1000 darab 18 korona. II. oszt. 12 K.

Tessék árjegyzéket kérni. Telepemre látogatókat szívesen fogadok.

Szász János

faiskolája NAGYBÁNYÁN (Szatmármegye).

Aziskolaiév

kezdeté alkalmából ajánljuk dusan felszerelt rak-tárunkat a t. szülők szíves figyelmébe. Fiu- és férfi- ingek. Lábravalók és harisnyák. Nyakkendők, paplanok. Madrácok és flanel takarók nagy választékban feltűnő olcsó szabott árakhoz:

Szabó Lajos Fiai

vászon-, divat és szőnyegáruháza Debreczen, Rózsa-utca.

A HAJDUMEGYEI MÉHÉSZEGYLET

MÉZ

TERMÉKEINEK MEGBIZOTT ELÁRUSÍTÓJA

DEUTSCH LAJOS

FÜSZERKERESKEDŐ PIACZ-UTCZA 38.

1 kgr pergetett méz 1 kor. 20 fillér.

Találmányok és fogalmak

Keresünk folyton jó és szabadalommal védhető találmányokat átvenni és értékesíteni azonnali magas készpénz fizetéssel vagy nyereségrészesedéssel az egész szabadalom tartósága alatt

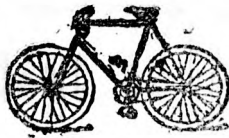
Találmányok melyek még nem állnak hivatalos védelem alatt, általunk eszközöltetnek, illetve megkerestetnek.

Ugyszintén minden szabadalomjogos és szabadalomműszaki ügyekben költségmentesen adunk felvilágosítást.

Ajánlatok intézendők: Patentanwälte Ingenieur Krug und Professor Aquilar Basel (Schweiz) Freiestasse 32.

Szabadalmi hivatal találmányok és szabadalmak eszközése és értékesítésére az összes országokban. Akérdések duplaportóval látandók el.

Kerékpár, varrógép, gramafon, villamos-

sági cikkek és mindennemű alkatrészek állandó raktára. Nagy választék lemez-újdonságokban. Elvállalunk villamos felszereléseket, mindennemű mechanikai készülékek javítását, vas- és fémesztergályozást, zománcolást, nickelezést és az összes e szakmába vágó munkákat szakszerűen és pontosan készítjük.

Geller és Németh
Debrecen,
Hatvan-utca 8. szám.

Nyelv és irodalmi intézet

Debrecen, Piac-u. 9. sz.

Előleges értesítés.

Tisztelettel hozzuk a t. közönség tudomására, hogy intézetünket **folyó év szeptember hó 3-án** megnyitjuk és beirásokat már most elfogadunk fentjelzett helyiségeinkben.

a) **Nyelvtanfolyamokra:** német angol, francia, olasz, esetleg a magyar nyelvre.

b) Német, francia, angol, olasz **kereskedelmi levelezésre.**

c) **világirodalom történet, művészet-történet és esztétikára.**

A nyelvtanfolyamokat a Berlitz-módszer szerint vezetjük, a tanítvány az első leckeórától kezdve csak a megtanulandó nyelvet hallja s beszél. Nyelvtanáraink kiválóan képzett külföldi (ugyanazon nemzetbeli) tanítók. A többi tanfolyamokon ugyancsak elsőrendű tanítók oktatnak.

Tandij havi 10 korona.

Magán és cerele-tanítás. Nappali és esti tanórák. Prospektusunkat ingyen és bérmentve küldjük.

Az igazgatóság.

Császárfürdő Budapestén.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévvízi gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamos vízfürdők. Ivó-kúra. 20 kényelmes lakosztály. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld

322

Az igazgatóság.

Iskola cikkek

könyvtáskákat, könyvszifjakat, tokk és tolltartókat, tentatartókat, palatáblát, írót, tollat és köironokat osakis a

Párisi nagy bazárban
lehet olcsón vásárolni.

FAZEKAS IMRE

Villamos-világítás és Erőátviteli Vállalata az Egyesült Villamossági és Képgyár R. T. képviselője. Iroda **Debrecen, Piac-utca 77. szám** (az udvarban). — Telefon szám 567.

Elvállal Villamos Világítási berendezéseket, lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére a legszolidabb kivitelben erőátviteli motorberendezéseket. Nyomdák, műhelyek, szivattyúk stb meghajtására a leghasznosabb kivitelben, Telefon és szobacsengő berendezéseket.

Szállít mindennemű szerelési anyagot, csilárokot, dynamó-gépeket, motorokat, műszereket. iv- és izzólámpákat dr. Just Wolfram lámpákat, Tervek és költségvetés díjtalan.

Dr. KARDOS SAMU

és
dr. GÁBOR JENŐ

társ-ügyvédi irodája f. évi augusztus 16-tól kezdve Ipar- és Kereskedelmi Bank, Piac-u. 58. sz. a. palotájában I. emelet 14. ajtó szám alatt van.

Iskolás-

gyermek részére, **kész fehérneműk zsebkezdők, harisnyák, paplanok, matracok, pokrőcek**, (flanell takarók) és **ágyterítők** legnagyobb választékban s legjutányosabb árakon kaphatók

Kardos László

vászon- és kelengye-üzletében

Debrecen, Kossuth-u. 9.

Telefon 210.

Telefon 210.

Földes Sándor

elektrotechnikai vállalata

Debrecen nagytrafik udvar.

Legolesóban és szakszerűen készít villamos világítási- erőátviteli berendezéseket, házi és magán telefonok, villanycsengők berendezését és évi jókarban tartását, valamint minden e szakmába vágó legkomplikáltabb munkát.

Okulárium

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 15. félemeleten. Wien, I. Kärtnerstrasse 39. Megfelelő szemüvegek ingyenes orvosi rendelés naponta 9 órától 7-ig Márkus dr. vezetése alatt. Szemüvegek és orrcsüptetők 3 koronától feljebb. Színházi és távcsövek minden kivitelben dus vászárstékban.

Zeis-Trieder látcsövek.

Boros hordók

és taposókádak használt

és uj, minden nagyságban és mennyiségben

o o kaphatók o o

Péterfia-utca 76.

Ugyanott 1 üzleti petroleumos tartály is eladó.

Aki hirdetni akar

még pedig sikerrel, az forduljon az **Általános Tudósító** (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, B-pest, VII., Erzsébet körut 41., ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid árakon eszközölnek. Több mint 200 naptár kizárólagos képvisellete, vidéki lapok központi hirdetési osztálya számos hírlap kizárólagos kezelősege. Díszes újságkatalógus, képes naptárjegyzék felvilágosítással díjmentesen.

Mérnök-akadémia!

gépész, villany, építésmérnöknek és építésvetőknek. Fővételi feltétel 6 gymnasium osztály, vagy hasonló előképzettség vagy szakiskolai végzettség. Bővebbet az utmutatóban.

WISMAR, am der Ostsee.

Erőt és ifjúságot

szereshet ismét az elgyengült, idő előtt kimerült beteg, ha követi az ingyen könyvecskében felsorolt utasításokat, mely könyvecskét alábbi címtől postán kérheti mindenki díjtalanul. Vhyra Társaság Budapest, V. Váci körut 78. II. 14.

Borsajtók Boronyomó-zsákok

szőlőzuzók,
faputtonok

raktára

Sesztina Lajos

vasüzletében Piac-utca 23.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Dija: 10 szög 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel szedett szó 6 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg beiktatottik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Ajánlat.

Peérban (Szilágymegyében) 100 véka finom fajú téli alma helyben eladó. Értekezni Szent Anna-u. 32.

Vidéki városban közel Debrecenhez egy ház, jömeneteli Korcsma, trafik fűszer üzlettel ellátva eladó, értekezés Csapó-utca 10.

6 db „LOLLER“ fajú, kiváló repülési galamb jutányosan eladó Honvéd-u. 29. sz.

Mindennemű férfi és női kalapok tisztítását a legdivatosabb forma szerint és a leg szebb kivitelben a legjutányosabb árak szerint készíti özv. Kiss Gáborné utóda BORZA ISTVÁN kalapos fizlete Debrecen, Főpiac, (Stenczinger ház). Cilinderek azonnal vasaltatnak.

Díószegi uton a hetedik kilométernél 17 köblös föld kiadó. A tanyában értekezhetni.

Eladó az Ondódon 29 öl szántóföld új épülettel a Vedres dűlőben, ára 3400 frt, 500 forint teherrel. Értekezhetni özvegy Cseresznyés Ferencnéél ugyanott.

1 raktár, 1 nagy pince száraz és tiszta, kiadó. Hatvan-utca 69. szám vásártér. Csieso Lajosnál.

Egy fűszerüzlet olesón átadó más vállalat véget Kónya-telep 38.

Angol finom kabátos női ruhák eladók Szt. Anna-u. 48.

Jó fehéremű varrónő urnók pártfogását kéri. Cserepes u. 7.

Bélyeggyűjtők! Legritkább külföldi bélyegek fel és negyed áron dus választékban kaphatók Harmathynál Fűvészkert-u. 14.

A Kossuth 67 ik számú ház aránylag kevés pénzzel megvehető. Óriási telek, magas tiszta jövedelem. Értekezés Csapó-u. 38.

Polgári és elemi osztályu magánvizsgákra előkészítő okleveles tanítónő. Megkeresések a kiadóba kéretnek „Tanítónő“ jellegre.

Legjobb anyaggal, legolcsóbban és legmegbízhatóan rendez be, helyben és vidéken, villamos villágítást, ivólámpákat, izzólámpákat, költségvetést díjtalanul.

FÖLDVARI L.

Kossuth-utca 1. az udvarban. — Telefon 168. sz. — Tanuló felvétetik.

Német órákat kezdőknek, haladóknak, javító és magánvizsgálatra készülőknek nagyon jutányos árért ad, intelligens, képzett urleány. Címe a kiadóban.

Utcai

lapelárusítók

felvétetnek a kiadóhivatalban:

Debrecen, Aranv János-utca 2. sz.

Az Ebesen, a vérvölgyi megállónál, közvetlen a vasut mellett 32 és fél katasztrális hold föld a rajta levő épületekkel együtt eladó. Értekezni lehet: Miklós-utca 39. sz. a.

Tankönyvek féláron.

Az összes fiú és leányiskolákban használandó tankönyvek az új tantervhez alkalmazva fél áron kaphatók **Harmathy** antiquariumban, Fűvészkert-u. 14. Iskolataskák rendkívüli árleszállítással.

Kereslet.

Álló íróasztal, továbbá copirprés és egy nagy íróasztal sürgősen megvételre kerestetik Loránffy-utca 13.

Egy kiszolgáló jó fizetéssel felvétetik a Szilágyságban Csapó-u. 7.

Elszegényedett úri, vagy iparos leány három gyermek mellé kerestetik, a legkisebbik 5 éves; aki német nyelvet bír, előnyben részesül. Értekezhetni Attila-tér 3. szám.

Gazdatisztet keres Klein Testvérek Intézete Dégenfeld-tér.

Ügyes és szolid varrónők felvétetnek Vanger Sándor és társánál Battyányi-u. 1.

Egy jó családból való fiú tanulónak felvétetik Felegyházy János fűszer-üzletében Piac- és Miklós-utca sarok.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasa szer a

MOLLITERGIN,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kéz bőrnek) üdeségét, hamvasságát, rózsaszinben játszó fehérségét. Megszünteti a kéz vörösséget. Az eldurvult, kirepedezett és szélkitújta arcot vagy kezét, a legrovidebb idő alatt teherre s puhává tesz! Poudre alá is igen ajánlható! Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. készítő helye s főraktára **Mihalovits Jenő** gyógyszerháza a „Kigyó“-hoz Debrecenben, Főpiac 31. sz. alatt, a Városházzal szemben.

Villamos-világítási és erőátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T. debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szakszerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek **díjtalanul** szolgál. Villagítótestek, csillárok és szerelvények **dus választéka.**

Telefon szám: 568. 1063

Donogán és Somossy

Menyasszonyi kelengye, szőnyeg, divatruháza

Debreczen,

*** Kistemplombazár. ***

Megérkeztek az őszi idény **ujdonságai** női ruhakelmék — Flanelek — selymek — ruhák — diszekben. —

Óriási választék!

Az őszi idényre gyönyörű szép **Ujdonságok** érkeztek

Női ruhadiszekben

u. m. himzések, applicatiók, sujtás, tresse és zsinorzások, mellény-selymek bársonyok.

Bosznay és J. Tsa

divatruházában

Debrecen, Kossuth-u. 5.

BUZIÁSI PHÖNIX

ÁSVÁNYVIZ

Kitűnő hatásu vese- és hólyagbajoknál.

Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített.

✿ **RENDKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.** ✿
Üdit, gyógyít. Orvosilag ajánlva.

Ivógyógmódrá használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség: **Muschong buziasí gyógyfürdő igazgatósága Buziasfürdőn.** Debreceni főraktár Grünberger és Glöck cégnél.